

**En presentasjon av Nord-
områdene som er i foran-
dring. Samtidig som same-
politikken får større betyd-
ning i regionen.**

INDUSTRI I NORDOMRÅDENE – BEHOV FOR ENDRET KOMPETANSE

Oppdatert kompetanse i Arktis

For utenverdenen og særlig for investorer som vil til Arktis, er det viktig å ha kompetanse om de politiske forholdene i nord, særlig om hvilke krefter som rår i samfunnslivet og hvor sterk urfolkspolitikken står i nord. Denne kompetansen har vi i dag, og som vi fortløpende oppdaterer oss i. I vår stab har vi jurister, historikere, reindriftsfaglig kompetanse og samfunnsøkonomer som står til tjeneste som spesialister i nordområdepolitikken i Arktis og dens utvikling.

Spennende Arktis

Nord eller Arktis er i forandring og vil på mange måter bli et av de mest spennende stedene globalt i de neste generasjonene. Løsningen på viktige globale utfordringer og problemer finnes her nord. Her finnes naturressurser som kan dekke kravene til økt velstand, eller gi svar på klima ute av menneskelig kontroll. Dette betyr ny oppmerksomhet om nord medfører endret utvikling som i stor grad vil innvirke på lokale forhold og dermed på samisk samfunnsliv.

Arktis i endring

Den tydeligste endringen i den norske nordområdesatsingen var myndighetenes åpning av Barentshavet for petroleumsaktivitet. Først ute var Statoils utbygging av gassfeltet Snøhvit. Et meget aktuelt utbyggingseksempel nå er planer om gjennomslag for ny jernbanelinje i Nord-Finland til Øst-Finnmark i Norge. Suksess i nordområdet kan måles i et bidrag til bedre klimaforskning, å sikre verden mer naturressurser og til å utvikle bedre relasjoner mellom vest og øst.

Store utbygginger i nord, urfolk har innflytelse

I dag er de viktigste driverne i nordområdesatsingen er uten tvil petroleumssektoren og gruveindustrien. Slike inngrep kommer gjerne i motstrid med samiske interesser, og særlig med den arealkrevende reindrifta, enn hva olje og gassutvinningen gjør.

Urfolk har fått mer innflytelse i nord siden Sametinget ble opprettet. Sametinget har fra 2009 fått innsigelsesrett etter plan- og bygningsloven, noe som vil kunne skape konflikt rundt etableringen av industrianlegg og infrastruktur. Det viktige i utbyggingssaker er ofte at de påvirker reindriftas arealtilgang. At samepolitikk er

urfolkspolitikk og dermed nær tilknyttet menneskerettighetspolitikk, er også her sentralt, fordi det gir samepolitikken internasjonale dimensjoner som styrkes av de konvensjoner som nordiske land har skrevet under på. Samtidig er samepolitikken i sterk grad knyttet opp mot globale urfolksnettverk, der FN-systemet i dag fremstår sentralt. Staten er imidlertid alltid helt sentral når det er snakk om tilrettelegging for ny utvikling, ikke bare synlig gjennom å understreke at urfolkspolitikk er en viktig del av nordområdepolitikk og gjennom selve finansieringen av samepolitikken.

Summen av utviklingene og hvor langt rekker sameretten

Summen av hva som foregår innenfor de ulike typene institusjonell påkobling, gir oss nyttig og viktig innsikt i hvor og hvordan samisk rett og samiske institusjoner som Sametinget påvirker og kan komme til å påvirke sentrale utviklingsprosesser. Hvor langt tar retten samene og Sametinget i retning av å være utsettere eller til og med av store industriprosjekt i samisk områder? Eller vil den nye utviklingen i nord på sikt svekke samiske lokalsamfunn og samisk samfunnsutvikling slik at det ikke vil være en tydelig samisk politikk og innflytelse, Vil utviklingen i internasjonal urfolkspolitikk etter hvert bli en sentral begrunnelse for politikk- og næringsutvikling i nord?

Vårt opplegg er å rettlede utbyggere å få mer innsikt på hvordan og hvor samepolitikken innvirker samfunnsområder der samisk politikk er påkoblet. Hvordan samisk politikk åpner og lukker for generelle utviklingsprosesser i disse områdene. Eksempelvis reindriften hindrer mineral- og energiutbygging.

Om det arbeidet vårt selskap i nord driver med forteller vi mer om på neste side.

VIRKSOMHETEN SÁMI AKADEMIJA DA

Innledning

Selskapet er en utredningsinstitusjon innen samiske virksomheter i nord. Sámi Akademiiija DA ble stiftet den 30. april 2006 i Tana, Norge. Selskapet er også registrert i Utsjoki i Finland. Selskapets formål er å utvikle og å utrede næringsøkonomiske forhold i arktis, særlige i de nordlige områdene i Finland, Sverige og Norge. Små- og mellomstore bedrifter i regionen, samt offentlige institusjoner er selskapets kundemålgruppe. Virksomheten har kontorer i Utsjoki, Tana og Tromsø.

Ledelse

Selskapet ledes i dag av Lemet-Jon Ivvár, Nordkapp. Lemet har mastergrad i internasjonal økonomi fra BI, og har vært advisor professor på Samisk høgskole. Han har ledet turismeprosjekt på Nordkapp i 20 år.

Juridisk rådgiver i selskapet er Aimo Guttorm fra Utsjoki. Reindriftsfaglige spørsmål tar Brynly Ballari seg av i selskapet. Nettverket til selskapet sitter inne med kompetanse i samisk historie, samisk språk, reindrift, vindkraft, gruvedrift og utmarksdrift i den samiske regionen.

Visjon og formål

I vår samfunnsrelaterte produksjon skal vi nå flere fornøyde bedriftskunder og offentlige aktører, og gjøre gode økonomiske marginer i prosjektene selskapet.

Drift og produksjon

Fram til slutten 2016 har produksjonen vært konsentrert om deltakelse i reiselivsproduksjon og utredning om samfunnsforhold i det samiske samfunnet. Særlig har utredninger om rettsforhold i samiske bygder i utmarka dominert.

Produksjonen i Sámi Akademiiija DA har også omfattet utredninger i utvikling av planer for små- og mellomstore virksomheter, samt undervisningsoppdrag i økonomiske fag, samisk reiseliv og i samisk språk for høgskoler og universitet. Selskapet utvikler også terminologi i samisk i økonomiske og næringsrelaterte fag.

I år 2017 vil utredningsoppdragene øke, da selskapet regner med å delta i store oppdrag i samiske områder som reindrift, utmark og laksefiske. Selskapet arbeider også med en utredning om de samiske korporative systemet. Det er påfallende få og små organisasjoner i Sápmi som deltar i noe grad i debatter i det samiske samfunnet. Er samene i det vesentligste koblet til det norske organisasjonslivet, eller er folket i ferd med å bygge opp sitt eget organisasjonsapparat.

Ledelsen i selskapet arbeider sammen med et nettverk av samiske reiselivsbedrifter i Øvre deler av Tana om å få etablert et samisk profilsenter for reiselivet for Sápmi. Prosjektet har en økonomisk ramme på over 1.2 mill. kroner, og er søkt finansiert bl.a. gjennom Interreg Sápmi ordningen.